

מסורת הש"ס

(א) לַעֲלֹכָהּ, (ב) פִּי בֵּן אֶחָיִל יָדָיו, (ג) וְגִירָה הַעֲרִיף וְהַחֲסִיף, (ד) לִקְנָם לָא, (ה) וְנִחְסִים נִטְוִי, (ו) מִדְּרִים לָא, וְכִסּוּת מִדָּ, (ז) עֲרֻיָּוִיִן דְּ: טוֹבָה דְּ: (ח) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (ט) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (י) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (יא) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (יב) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (יג) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (יד) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (טו) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (טז) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (יז) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (יח) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (יט) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כ) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כא) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כב) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כג) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כד) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כה) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כו) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כז) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כח) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (כט) וְנִדְרֵיהֶן לָא, (ל) וְנִדְרֵיהֶן לָא.

הגהות הב"ח

(א) נב' דכתיב אשר על המשכן: (ב) רש"י ד"ה ומכריז וכו' להוציא: י"ב פ' לבס': (ג) תוס' ד"ה ומכריזו הוא שקורין קוד"ש, י"ב ע' לקמן בס"פ הכנה דף ק"ד פ' שם: (ד) גופיה ודאמר מר ע"ש: (ה) בא"ד ואחד מרע: (ו) נכסף: (ז) ד"ה אישמת וכו' דראשיהם היו:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ורבי ראבי' וכו' קים ל' ענין זה תוס' לעיל ט' ע"כ ד"ה הא כל וט"ו:

לעזי רש"י

אשכולד"ר [אישטירליך ש]. חבליים, שורשים. אישיל"א, בית-שחי.

מוסף רש"י

מה משכן י' אמות. נ"ך קלעים לתור סביבו אמות גונבה י' אמות, וזה הכי הוא גונבה דכתיב (שמות יט) עשר אמות אורך הקרע (ובדיוט יט), אף דכתיב ל' אמות מוקף קלעים גונבה עשר אמות, ארון תשעה. ארון גונבה טענה טפחים דכתיב (שמות כ) ואמה וטלי קומתו (פרקינן ז') טובע ואמה נח ששה טפחים (מכרוב שם).

מוסף תוספות

א. דקם מר פשוטתיה דמר. מוס' היחל"ש. ב. וארכובה היינו ראש השוק. ג. רש"י א. דלמלעיל הוי ציאר ואך סוגר שם. מוס' מולין קו: ד"ה אמר ר. א. שררר העולם להאגור. מוס' ד"ה ל' ד"ה עני. ה. כי זה השחי ליכא מאן דקרי ליה ד' אמות. ורבי ירמיה'. א. פי כשלא הוציאו כדרך שהוא אורכל. ירמיה'. א. ונשתרר עד הקרקע י"א טפחים ושליש אבל אם אדם עב ראשו רך י"ח טפחים יגיע הארון עד למטה מ"י. מוס' עירובין מה. ד"ה גוף. ח. ומירר כשהכלי גבוה מג' אמות דאם לא כן כשיכנס יפלו המים למטה ויחסר השיעור. מוס' פסחים קט: ד"ה כנס. ו. דאדם עומד על אצבעותיו ונרדף ומסתכל מצבר למעקה. מוס' הל"ש.

רבינו חננאל

דאי נחא ליה מפקע ליה דחוקי, או דפתח דוכתא מן חלאמא דרך שלוחי של כוס שקל מנייה, ופריך ר' יוחנן ורש"י מיהו.

היה קושיא אישור שבת. והדר מקשינן והאיכא שנאצי, ומפרקינן דרביא. ואי [בנית] אימא לעולם דאיכא ומכריז עילייה. אלא קושיא דמורחין ביה ומכרז ביה מולי גנון פירושא ומשול מי לענין מי שיהוציא את הכיס דרך שוליו. ודרך הדוקא הוא לא סליק טעמיהו. וגמרא דיקא הכין הואי והאיכא שנאצי. בדליקא. והכין פירשוהו רובותיו (ובו אתא דילמא) לענין מאי דקאמרן אי דאפקי דרך פיו הכי נמי, דאלמא מיתביב משום דאי בעי שקיל ומצנא בא לויי גניבה קודם שיבא לייז אישור שבת. ועלה קא מקשי להמ יא (גאוריי) [נלאחיובין] בבי האי מלתא והיכי מצי לה למשקל מדרך פיו קמיה דנפקיה לשוליה והאיכא שנצי דאינן ללואות דירעין בערי אל כריטה ואל כראטת (יריעדי) [נדארינן] עד שוליו בהדי הדרי. והכין הוה (מנוגא) דכסיי דההוא זמן, כהדאי דתנן כוס של שנצוצת שיטילו שנאציו טמא, נפשי טהור. וכי האי לא מצי למישריי (לגישת) [לגישתיה] אלא מכליפ שוליו דאלמא צריך להוציאו כולו. והניין איכא כסיי דלית להו שנצי, אי ימי דאית להו שנצי ומכריז על מיתריו ואין עקרינן כלפי שוליו. (ורבה) [ורבא] סברה כחוקיה דאגד כלי לאו שמיא אגדי, ואביי סברה כר' יוחנן דאגד כלי שמיא אגד. קם אביי בשיטתיה דרבא, פי' קם בשיטתיה והדר מן מירא דנפשיה ואמר כמימרא

מפקע. קורע: **ננסבא**. שהן חתיכות ארוכות וכל זמן שמקלתן צפנים לא קנה: ופרכינן ויפין **דליכא שנצי**. רצועות שקורין אשכולד"ר: **מפיק ליה עד פומיה ושקיל**. וכיון דמצי למשקלינהו קני ולענין שבת לא מייחבי עד דמפיק להו לשנצינן דעל ידו הוא אגוד לר"ה שהרי לא ילאו:

ומכריז עילויש. שאין יכול להוציא (ט) בלא שנצי: **קם אביי שנצטפוס: כו**. שניהם חזרו בדברייהם והחליפוס: **ציד חייב** משיאלו הפירות ואע"פ שגופו צרכות היסוד ולא אמרינן אגד גופו שמיא אגד: **בכלי פטור**. כל זמן שיז משקלת הכלי צנייתו: **ציד פטור**. דלאגד גופו שמיא אגד ידיו בתר גופו גיריח בכלי חייב וקשיא אמרייהו למ' שהחליפו שיטתן: **ההם למעלה** למ'. וטעמא משום דלא נח ולא משום אגד גופו: **והלא למטה מג'**. דליכא למיפטרניה משום הנחה דכמונה דמי: **בתנאי' שכן משא בני קהם**. ככתף ישאו (במדבר ו) וימין ושמאל ומיין אורח ארעא. ובשם רבינו יצחק בר יהודה מלמאי שאמר בשם רב שם שמופרש כהש"ס **ירושלמי** ופאי קדמות ללעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה [שמן] אחד צימין [ושמן] אחד בשמאל והקטורה צמיקין והצמימין בכסף: **מרפקו**. אישיל"א: **פונדסו**. אזור חלול: **פיה למטה**. אף דרך הוצאה כולו: **אזל פיה למעלה** דרך הוצאה: **שפת חלוקו**. שפה התחתונה: **גב' המוציא משאוי למעלה מ'**. מעבירו בציור צידו ואינו על כתפו וגבוה מן הארץ (ועשרה) קלמר דאי צמונה על כתפו מתנימין היא. והא דתנן [לקמן דף ק. ה] הוורק ד' אמות צותל למעלה ממערה כוורק בציור אלאה אין למעלה ממערה רשות הרבים דווקא וזרק אכל מעביר חייב דיליף מבני קהם צמשכן: **אשר על המשכן וגו'**. בקלעי החצר משתעי: **אף מוצת**. גבוהה י' אמות והוצרך לסובבו בקלעים וטעם. ארון גונבה טענה של י' אמות רחב ומה איז מקיים וג' אמות קומתו (שמות כו) משפת סובב ולמעלה ומה איז מקיים קומתו ה' דקלעים משפת מוצת ולמעלה כך מפורש בוצחים (דף טז): שהיו הקלעים ט"ו אמות: **מאן אסה למד**. דקס"ד שאר הלויים נמי גביה כמשה: **פילסא מלעיל**. וכיון דמוצה י' אמות והוא נושא צכתף כדכתיב (במדבר ו) ולבני קהם לא נתן (עגלות) וגו' והלויים י' אמות כי מללו ליה מילתא למעלה מלמאשיהו או מכמיפשו נמלא גבוה מ' הארץ קרוב שלש של י' אמות דהו טובא טפי יומר מ' טפחים: **ואינעיים אימא**. לא גביה לויס ולא ממוצה גמרינן דשמא לויס לא גביה אלא ו' אמות ואין משאן דמוצה גבוה מן הארץ אלא כ' או ג' טפחים ומארוין

גמר לה ר' אלעזר: **אספחה למעלה** מ' קאי. טובא אפילו אין גבוהה של לויס אלא ג' אמות כמותו הרי י"ח טפחים וארוין אינו תלוי למטה מכפתותיהן אלא ו' טפחים וצ' שלישי טפה אישתכח דגבוה י' ויותר: **ולגימר ממשא**. שפרש המשכן ונמלא דגבוהה של לויס עשר אמות ויליף מלויס נושא' המוצת: **דאמר מר**. צמסכת נדרים: **אנשי הולל**. היו נושאין כדי מים ויין על ראשיהן ואין אוחזין אותם בידים:

מתני'

נ"ך ארבע אמות והא דלמרינן צמי שהוציאוהו צמי

המצניע פרק עשירי שבת

צב.

דא"י בעי מפקע ל"ה. נראה לר"י שסיקין שלהם לא היו תפורות צחוק כמו שלנו ולהכי פריך ממקום התפירה ולא ממקום אחר: **ורמי דאביי אדאביי**. * קים ליה להש"ס דרך מילתא דמיתאי איתמר צמר א'דהדור צבו: **התם דמַעַלָּה מג'**. והיי דלאו שמיא אגד הנחה ליכא כדפירש צקונטרס הקשה ה"ר אלחנן לרצב דמוק' ממני' צריש מכילמין (דף ז. ד.) כר"ע דלמר קלוטה כמי שהונחה דמיא צהך צבא דמיתאי הכא אמאי שניהם פטורין והלא למעלה מג' לר' עקיבא כמו למטה מג' לרצנן וי"ל דרצב סבר אגד גוף שמיא אגד ור"י מפרש התם למטה מג' ואית' דף ללמימר דשמיא אגד דלאחר צפ"ק (דף ג.) דידו צמר גופו גריד הכא למטה מג' דלאו שמיא אגד: **לאחר ידו** ברנצו. ולספרים דגרס כלאחר ידו י"ל דצרגלו היו פירוש כלאחר ידו ומיהו גירסא קמא נוחא טפי דהכי מניח צצרייתא צגמרא:

במרפקו. (ט) הוא שקורין קוד"א ולא כמו שפירש צקונטרס אישיל"ש מותנן צאהלות (פ"א מ"ח) רמ"ח אצנים צאדם שלשים צפיתס ה' ו' צכל אצבע שנים צקנה שנים צמרפק אחד צזרוע (ו) שנים צכתף כו' משמע דמרפק הוא למטה מן הזרוע וכן צפרק האומר משקלי (פרקינן יט): ידו ורגלי עלי ממלא חצית מים ומכניס צידו עד הקצוה וצרגל עד הארכובה ולעילוי קרי ליה צמתמיתין דהתם צמרפקו ומרגוס של אצליי ידי מרפקי ידיה (יחזקאל יג) משמע דעילוי היינו קוד"א שהוא ציד כנגד ארכובה צרגל ב' צפ"צ צוצחים (דף יט): לא יתגרו ציצע שאין חוגרין לא למטה כנגד אצליי ידיהם ואי אצליי היינו אישיל"ש היאך יתגרו למעלה מהם ציעוד א"כ כנגד אצליינן היאך חוגרים אצדצה שם היא מקוס ויעה אלא ודאי היינו קוד"א וכן יש להוכיח מכאן דלא כמפרש דמקוס מפילין היו צקנה למטה דמרפק צכל מקוס אמרינן מפילין צזרוע וצצמ' צאהלות (פ"א מ"ח) משמע דזרוע הוא למעלה דמרפק ועוד צצפ' האומר משקלי (סד ז יט): פריך וציד עד העציל והכניצ והיה לאות על ידך ותנא זה קיצורית ומשני דלוריייתא קיצורית כולה פירוש קרייה יד צנדרים הלך אחר לשון צני אדם משמע דמקוס מפילין למעלה מן העצילים: **המוציא בפיו כו'**. וא' אלא צאמרו לו (צרימות ז יג): **אוי** הימה שבת והוציאו צפיו חייב ה"מ אוכלים שדרךן להוציאן צפיו צשעת אכילה: **אישתבח** דמַעַלָּה מ' הוה קא'. דמכתף אדם עד לארך שלש אמות א'דלאמר צתרגוס מגלת אסתר פשרנחתא אצטליע על

תלת אמן וכן כלהו ורשאים (ט) היו קטועים ומקום דלאמר (יומא לא.) דהוי כל גופו עולה כסן אפילו ראש צאמה על אמה צזרס ו' אמות כשיניכנס צנים יעלו המים למעלה מראשו וכן וכיון דלאמר כסוף המוכר פירות (צ"צ דף ק. ט) דלורכן אצבע אמות היינו עס ראש וזואר ועוצי הארון עס מה שמשקעין ארון צתוך הכוך טפה או טפחים וצני היזק רחיה דהצריך ארבע אמות צריש צבא צתמא (דף צ:) משום זואר ורשא וצקל יגיביה עצמו שיוכל לראות ל"כך אסתר פשרנחתא אצטליע על ואת"ל

שמיא אגד (כחוקיה) ואסיקופה מליאה פירות פטור כרבי יוחנן. והכלה כרבא, דכל היכא דפלגינן אביי ורבא הילכתא כרבא לבד יע"ל ק"ם. ורמי דרבא אדרבא ורמי דאביי אדאביי, דאיתמר המוציא פירות לרה"י אמר אביי דאי חייב בכלי פטור, ורבא אמר ביד פטור בכלי חייב. והשתא דהדר אביי ואמר אגד כלי (שמיא) לא שמיא אגד וחייב קשיא אתא דקאמר הכא בכלי פטור. ורבא דקאמר אפילו מליאה חדרל פטור קשיא אתא דקאמר הכא בכלי חייב. ואמרין איפוך אביי אמר בכלי חייב. ורבא אמר בכלי פטור. וקא סלקא אדעת' דהא דאביי ורבא כגון שהיה עומד ברה"י והוציאי כלי שיש בו פירות לרה"י, וכי אפיקין דהמוציא פירות. אלא הא שמתנה דחזקיה ורבי יוחנן, בקלה הוא דהדר ביה אביי ממיתריה וקם בשיטתיה דרבא ואיפליג עליה רבא. לענין הוציאי ביד סליקא ליה ליכא פלוגתא דמאן דאמר חייב בזמן ששילש ידי למטה משלשה, ומאן דאמר פטור למעלה משלשה. והתם ביציאות השבת ב' חגי העני חייב, אקשינן והא בעינן עקריה מציג' מקוס ארבעה, ואמרין בה כמה טעמי ואיפריכו. ולבסוף אמרינן אי"ר אבהו כגון ששילש ידי למטה משלשה וקבלה. ואקשינן והא עומד קתני. ואוקימנא בשושה, אי נמי דקאי בזמא. ואי אתא, נפק חרין טעמא מחלבתא, ואציג' דלא קמה ביה מתניחין דמאקשינן איכפל נתא לאשמעין כולה חגי, ולא משום דמיטרא כליה הוא. ובפירקא חזרינא (קטן וחזקון) אמרינן אביי אמר רב חלקיה בר טובי, לא תוך שלשה דברי הכל חייב, למעלה מעשרה דברי הכל פטור, מג' ועד י' באנו למעלות י' עקיבא ורבנן. ושמתנה דכל פחות מג' כלאבד דמי גמרא גמירי לה, ובהא דוכתי מפרשי לה כתיקונה בסייעתא דשמיא. והא מלתא דאמרנא

עין משפט ונר מצוה

י א ב ג מיי פ"ג מה' שנת הללו ו:
יב ג מיי פ"ב שם הלכה יב:
יג ד שם הלכה יג:
יד ה שם הלכה יד:

תורה אור השלם

1 וקלעי החצר ואת מקור פתח החצר אשר על המשכן וְעַל הַחֲצֵרוֹת סָבִיב וְאֵת מִיתְרֵיהֶן לְכַל עֲבֹדָתוֹ:
במכרז ג כו 2 עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי ואמה רחב והקרש האחד:
שמות כו טז 3 ויפרש את האהל על המשכן ויָסֵס את מכסה האהל עליו למלועלה כאשר צוה יְיָ אֵת מֹשֶׁה:
שמות מ ט

רב נסים גאון

המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו ועל כתיפו חייב שכן משא בני קהת. במכרזא דבני מערבא מפרש כתי' ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שכן המאור וגו' וכן המאור בימינו וקטורת הסמים בשמאלו ומנחת התמיד של יום חלויה בזרועו. שכן המשחה איכן היה נתון ר' אבין בשם ר' אלעזר כמין לחצית קטנה היתה חלויה באפונתו. מה משכן עשר אף מוצב עשר אמות. בפרק מבין (עירובין דף ב) אמרו איבעית אימא כי כתיב קלעית חמש פשרה אמה לכתף בנזבחה הוא וכתביב גובהא, והא את' אמת וקמה חמש אמות, ההוא משפת מוצב ולמעלה כדי שלא יתא כהן עומד ועבדוהו בידי והעם רואין אותו מבחוץ. נבחרא כבר שמוכחא יש גבוהה י' אמות. ובמסכת ובתוים בפרק קדשי' קדשים (דף טז) אמר ר' יהודה לעטמיה דאמר מוצב דמשה נמי גדול הוה דתניא ה' אמות אורך וד': אמות ורחב רבע יהיה, דברים ככתבן דברי ר' יוסי, ר' יהודה אומר נאמר כאן רבע ועמד הלחן רבע מה להלן מאמצעיתו הוא מדרד אף כאן מאמצעיתו הוא מדרד כול'. ור' יוסי כי גמיר גזירה שוה בגובהה גמיר ותניא ושלש אמות קומתו דברים ככתבן דברי ר' יהודה, ר' יוסי אומר נאמר כאן רבע ועמד להלן במוצב הזהב רבע מה להלן גובהה שששים ברחבו אף כאן גובהה ששים ברחבו, הא מה אי מקיים וקמה חמש אמות משפת סוכב ולמעלה. דאמר מר האי השכינה שורה אלא על חכם וגבור ועשיר. עיקר דיליתא במסכת נדרים בפרק אין כין מדר הנאה מבחיבין (ף יא טז) אי' יוחנן אין הקב"ה משרה שכיתוהו אלא על חכם וגבור ועשיר ועניו. ומגלן ממשא דכרתי [ושחטן] ויפרשוהו את האהל על המשכן, ואמר מר משה פריש וכתבי' [ושחטן] כו) עשר אמות ארך הקרש. אימא דאריך וקטין. אלא מן הדיוקין דכתיב (נדרים טז) ותאפש בשני הלחות, ותניא אורן ר' ורחבן ר' ועובדין ר'. עשיר דכתיב [ושחטן דף פסל כן פסולותן שלך תהא. חכם, רב שיתולותן שלך תהא. ותריוהו י' שעיר בינה ובכאור בעולם וכולם ניתנו למשה חסר א'. שואמר [ותלויים חן ותחטורו מן מאלהים. עניו, דכתיב [במדבר כג] והאיש משה עניו מאד.

רבינו חננאל (המשך)

דרבא דחייב, אלמא אגד כלי לא שמיא אגד כחוקיה. קם רבא בשיטתיה דאביי, פירוש דסבר רבא כאביי דאגד כלי

^[1] דכרי דכתי י"ח שנצתם ממלך עד סוף הענין משנכנסים וחסרי צנה. ומוקין עפי' הכמי' ועפי' הערך צריח הדפס.